

Badatelské archeologické výzkumy

2025-08-12

Do kategorie badatelských archeologických výzkumů patří všechny archeologické výzkumy, které nebyly vyvolány stavebním či jiným záměrem dle ust. § 22 odst. 2 [zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči](#), ve znění pozdějších předpisů. Dle dohod mezi Akademií věd ČR a oprávněnými archeologickými organizacemi, jsou tyto organizace povinné požádat Archeologické ústavy o vyjádření k záměru provést badatelský archeologický výzkum. Archeologické ústavy pro potřeby evidence rozlišují projekty třech typů, a to *záchranné* a *badatelské projekty* a málo destruktivní *průzkumy*.

Oprávněná organizace je povinna podat žádost o vyjádření Archeologickému ústavu ke všem *badatelským projektům*, a dále k *průzkumům* dotýkajícím se památkově chráněných území a objektů (viz §21 odst. 4, zák. 20/1987). V případě výzkumu na **památkově chráněném území či objektu je povinností zadatele si zajistit stanovisko Národního památkového ústavu** (NPÚ), které slouží jako jeden z podkladů pro vyjádření Archeologického ústavu. Jeho případné vystavení probíhá v předstihu před podáním žádosti, podle vlastních pravidel NPÚ.

Základním předpokladem realizace badatelského výzkumu v souladu s platnými pravidly je jeho evidence v informačním systému Archeologická mapa České republiky ([AMČR](#)). Veškerá projektová dokumentace badatelského projektu (vč. samotné žádosti) musí být evidována prostřednictvím AMČR jako příloha záznamu o *projektu*. Prostřednictvím AMČR je pak v další fázi realizace plněna **povinnost oznámit Archeologickému ústavu zahájení výzkumu a podat mu zprávu o jeho výsledcích**. V případě výzkumu na památkově chráněném území či objektu plní editací *projektu* v AMČR oprávněná archeologická organizace uvedené zákonné **povinnosti také vůči Národnímu památkovému ústavu**.

Projekt typu *průzkum* slouží primárně k evidenci samostatných nálezů z povrchových sběrů a detektorových prospekcí v modulu [AMČR-PAS](#). **V případě, že by měl být projekt průzkumu prováděn na památkově chráněných územích a objektech, jedná se vždy o badatelský projekt, tj. vyžaduje předchozí schválení.**

V případě plně nedestruktivních výzkumů je evidence v AMČR doporučována pro odborné a archivační účely, a to buď formou *samostatné akce* nebo jiným vhodným způsobem. **Evidence je však povinná ve všech případech, kdy dochází k vyzvedávání archeologických nálezů.**

! Upozornění

Hlavním kritériem pro posouzení žádostí jsou potřeby ochrany a poznání archeologického dědictví ve smyslu [Maltské úmluvy](#) a památkového zákona. Další okolnosti, zejména podmínky poskytovatelů prostředků na provedení výzkumu nejsou považovány za rozhodující.

Postup před zahájením badatelského archeologického výzkumu

1. Oprávněná archeologická organizace [zapíše projekt příslušného typu do AMČR](#) a nahraje do sekce *projektová dokumentace* v detailu *projektu* příslušné přílohy. Do podnětu projektu uvádějte snadno srozumitelnou definici předmětu a zamýšlené formy výzkumu.

- V případě *badatelského projektu* (rozuměj badatelský archeologický výzkum, příp. průzkum na památkově chráněném území či objektu) se jedná o [žádost o vyjádření](#) včetně vyžadovaných příloh. Oprávněná archeologická organizace následně zašle žádost příslušnému Archeologickému ústavu datovou schránkou (pro oblast Čech: [fxcng6z](#); pro oblast Moravy a Slezska vč. Kraje Vysočina: [xnjf5zy](#)), kdy v žádosti bude uvedeno číslo příslušného projektu z AMČR. (*Další postup viz bod 2. níže.*)
- V případě průzkumu mimo památkově chráněné území či objekt se jedná o vyplněný formulář [Projekt průzkumu](#). (*Další postup viz bod 3. níže.*)
- V případě nedostatků bude oprávněná archeologická organizace požádaná o jejich napravu.

Projektová dokumentace							
Náhled	Název	Typ	Velikost (MB)	Počet stran	Historie	Stáhnout	
	Plan_badatelskeho_projektu.docx	application/vnd.openxmlformats-officedocument.wordprocessingml.document	0,014 MB	1			
	Stanovisko_ARU.pdf	application/pdf	0,415 MB	1			
	Stanovisko_NPU.pdf	application/pdf	0,447 MB	2			
	Zadost_o_stanovisko_ARU.pdf	application/pdf	0,883 MB	3			

Obr. 1: Projektová dokumentace

2. Archeologický ústav do 30 dnů vypracuje vyjádření k záměru *badatelského projektu*, nahraje ho do AMČR k odpovídajícímu *projektu* do sekce *projektová dokumentace*, a o této skutečnosti informuje oprávněnou archeologickou organizaci prostřednictvím datové schránky. Organizace dále postupuje v souladu s podmínkami stanovenými ve vyjádření.
3. Oprávněná archeologická organizace může začít s realizací archeologického výzkumu.
4. O přesném datu zahájení projektu [informuje](#) oprávněná organizace Archeologický ústav (a NPÚ) prostřednictvím AMČR.

Postup po ukončení badatelského archeologického výzkumu

1. Oprávněná organizace oznámí Archeologickému ústavu (a NPÚ) **ukončení výzkumu** převedením *projektu* v AMČR do stavu [ukončen v terénu](#). Tímto momentem začíná běžet lhůta pro odevzdání nálezové zprávy dle příslušné dohody mezi oprávněnou archeologickou organizací a Akademíí věd ČR. **Není-li lhůta pro odevzdání nálezové zprávy upravena jinak, činí 3 roky**. Nesplnění této povinnosti může být důvodem pro vydání zamítavého vyjádření při povolování budoucích výzkumů.
 2. Organizace [zapíše do AMČR](#) záznam o archeologické akci k příslušnému projektu. V případě plně nedestruktivních či velmi málo destruktivních výzkumů bez předběžné evidence ve formě projektu oprávněná organizace vytvoří samostatnou akci. Ex-post evidence omezeně destruktivních akcí je **povinná zejména v případech, kdy došlo k neplánovanému vyzvednutí archeologických nálezů**. Doporučujeme ji však provádět vždy z archivních důvodů a pro potřeby správy a ochrany archeologického dědictví.
 3. Oprávněná archeologická organizace vypracuje nálezovou **zprávu** v souladu s [Pravidly pro podání nálezové zprávy z terénního archeologického výzkumu](#), resp. její zkrácenou verzi v případě projektů [průzkumu](#).
 4. Společně s nálezovou zprávou bude archivována také původní projektová dokumentace, a to do zvláštního dokumentu, jehož metadata budou veřejně dostupná v [Digitálním archivu AMČR](#). Zpracování a uložení projektové dokumentace zabezpečí Archeologický ústav. Projektová dokumentace bude třetím osobám poskytována pouze na vyžádání v odůvodněných případech.
-

Dokumenty ke stažení

Žádost o vyjádření Archeologického ústavu AV ČR k realizaci archeologického výzkumu ([DOCX](#))

Vzor projektové dokumentace pro projekty typu průzkum ([DOCX](#))